

Sygn. akt I PK 28/19

POSTANOWIENIE

Dnia 4 marca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z powództwa R. S.
przeciwko Gminnemu Zespołowi Ochrony Zdrowia w U.
o odszkodowanie z tytułu nieuzasadnionego wypowiedzenia umowy o pracę,
ekwiwalent za urlop wypoczynkowy i sprostowanie świadectwa pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 4 marca 2020 r.,
skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w P.
z dnia 21 sierpnia 2018 r., sygn. akt V Pa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w P. wyrokiem z dnia 21 sierpnia 2018 r., wydanym na skutek apelacji wniesionych przez powódkę R. S. oraz pozwany Gminny Zespół Ochrony Zdrowia w U. oraz wyroku Sądu Rejonowego – Sądu Pracy w T. z dnia 23 sierpnia 2017 r., oddalił apelację powódki, natomiast z apelacji pozwanego zmienił ten wyrok w punktach: 1, 4, 5 i 6, oddalając powództwo o wypłatę odszkodowania z tytułu nieuzasadnionego wypowiedzenia umowy o pracę i nie obciążając równocześnie powódki kosztami postępowania w sprawie.

Powódka R. S. wniosła do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 21 sierpnia 2018 r., zaskarżając ten wyrok w całości i

zarzucając mu naruszenie prawa materialnego, to jest art. 30 § 4 k.p., art. 45 § 1 k.p., art. 101 § 1 k.p. i art. 167¹ k.p., a także naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 233 § 1 k.p.c. i art. 244 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca powołała się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, które zawarła w pytaniu: „czy powódka w ramach obowiązującej struktury organizacyjnej u pozwanego, może wykonywać samodzielną funkcję zarządcy, faktycznego dyrektora i z tego tytułu ponosić odpowiedzialność, skoro pod względem formalnym była główną księgową”?

Zdaniem skarżącej, nie można jej obciążać za to, jak określił Sąd Okręgowy, „że jest odpowiedzialna za podejmowanie trafnych i zgodnych z obowiązującymi przepisami prawa decyzji, którym to oczekiwaniom nie podołała”. Skarżąca nie może bowiem takiej odpowiedzialności ponosić, ponieważ nie była do tego pod względem formalnym i materialnym powołana. Tymczasem, w ocenie Sądu Okręgowego, skarżąca w ramach obowiązującej u pozwanego struktury organizacyjnej mogła wykonywać samodzielną funkcję zarządcy, faktycznego dyrektora i z tego tytułu ponosić odpowiedzialność, skoro pod względem formalnym była główną księgową.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie (sporządzone odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych)

winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Należy także przypomnieć, że w przypadku powoływania się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego w uzasadnieniu wniosku (sporządzonym odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) winno zostać sformułowane zagadnienie prawne oraz przedstawione argumenty prawne, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Zgodnie ze stanowiskiem jednolicie wyrażanym w judykaturze, oznacza to w praktyce, iż zagadnienie prawne musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1996 r., II UR 5/96, OSNAPIUS 1997 nr 3, poz. 39 i postanowienie z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02 LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179), 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (a zatem poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie,

wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467, czy też postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468).

Zdaniem Sądu Najwyższego, oceniany w niniejszym postępowaniu wniosek skarżący w oczywisty sposób nie spełnia wyżej określonych kryteriów. Przede wszystkim nie wskazuje on bowiem, na tle jakiej regulacji (przepisu lub przepisów) prawa materialnego bądź procesowego występuje problem wykładniczy nazwany przez skarżącą istotnym zagadnieniem prawnym. Nie sposób natomiast prawidłowo sformułować wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania bez odwołania się choćby do jednego przepisu prawa materialnego lub procesowego. Każda z przesłanek uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, to jest zarówno jej oczywista zasadność, jak i występowanie istotnego zagadnienia prawnego czy potrzeba wykładni muszą dotyczyć treści przepisów, które były (powinny być) zastosowane w sprawie. Konieczne wymaganie konstrukcyjne skargi jest więc spełnione tylko wówczas, gdy jej autor wskaże, jakiego przepisu (przepisów) prawa dotyczy twierdzenie o występowaniu powołanej przez niego przesłanki przedsądu. W celu spełnienia przesłanki przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nie wystarczy samo sformułowanie pytania. Istotnego zagadnienia prawnego nie stanowi bowiem kwestia o charakterze faktycznym lub wynikająca jedynie z zarzucanych przez skarżącego uchybień. Istotne zagadnienie prawne stanowi problem powstały na tle konkretnego przepisu prawa (materialnego, procesowego), mający charakter nowy i rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozstrzygnięcie stwarza realne i poważne trudności, których wyjaśnienie ma wpływ nie tylko na rozstrzygnięcie przedmiotowej sprawy, ale także na rozstrzygnięcia innych podobnych spraw (por. postanowienie Sadu Najwyższego z dnia 16 maja 2018 r., II CSK 12/18 LEX nr 2499783). Powołanie się we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłankę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. obliguje zatem skarżącego do sformułowania zagadnienia prawnego, a ponadto do przedstawienia odrębnej, pogłębionej argumentacji prawnej, wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania. Wymaga to przytoczenia argumentów wskazujących na rozbieżne

oceny prawne lub możliwość takich ocen w kontekście przepisów prawnych, w związku z którymi zagadnienie zostało sformułowane. Zagadnienie prawne powinno odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, natomiast nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej pewnych szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego rozstrzygnięcia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2018 r., IV CSK 514/17, LEX nr 2497661).

Niezależnie od powyższej argumentacji, Sąd Najwyższy zauważa też, że samo pytanie sformułowane przez skarżącą i nazwane przez nią istotnym zagadnieniem prawnym zawiera nieznajdującą w poczynionych przez Sąd drugiej instancji ustaleniach faktycznych tezę, jakoby skarżąca została uznana za osobę wykonującą „samodzielną funkcję zarządcy, faktycznego dyrektora”. Bazuje też w sposób zupełnie nieuprawniony na wyrwanym z kontekstu fragmencie jednego (podsumowującego wcześniejsze bardzo obszerne rozważania) zdania uzasadnienia zaskarżonego wyroku, w którym Sąd drugiej instancji stwierdził, że „Wszak powódka zajmowała stanowisko głównej księgowej, które z jednej strony wiąże się z wyższym zaufaniem pracodawcy, znaczną samodzielnością, większymi gratyfikacjami finansowymi i przywilejami pracowniczymi (telefon służbowy, samochód, premie), z drugiej zaś strony pracodawca, powierzając pracownikowi tak odpowiedzialną funkcję, może stosować wobec niego ostrzejsze kryteria oceny i wyższe wymagania, w szczególności zaś pracodawca ma prawo oczekiwać od takiego pracownika samodzielnego podejmowania trafnych i zgodnych z obowiązującymi przepisami prawa decyzji, którym to oczekiwaniom powódka niestety nie sprostała”. Próżno również szukać w ustaleniach faktycznych bądź rozważaniach prawnych Sądu Okręgowego określenia funkcji sprawowanej przez skarżącą jako zarządcy lub faktycznego dyrektora. Punkt wyjścia do oceny, czy uchybienia zarzucane skarżącej w oświadczeniu o wypowiedzeniu umowy o pracę dokonany przez pozwanego były uzasadnione, stanowił bowiem obowiązujący skarżącą zakres czynności oraz obowiązki ciążące na niej jako głównej księgowej na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, że skarżąca nie wykazała potrzeby poddania jej skargi kasacyjnej merytorycznemu rozpoznaniu. Dlatego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji swojego postanowienia.